

ЕЛЕКТРОНЕН ДОСТЪП ДО БЪЛГАРСКИ СПИСАНИЯ ЧРЕЗ GOOGLE SCHOLAR

Гергана Мартинова

Нов български университет, София

gmartinova@nbu.bg

DIGITAL ACCESS TO BULGARIAN JOURNALS VIA GOOGLE SCHOLAR

Gergana Martinova

New Bulgarian University, Sofia

ABSTRACT: Google and eIFL have developed a joint initiative to make accessible print archives of scholarly journals. They have suggested Bulgarian Information Consortium to digitize the print archives of selected Bulgarian journals and index them in Google Scholar. Though many publishers try to digitize most of their production, still very few of the scientific publications are fully accessible. In order to have almost simultaneously scholarly materials available Google have developed a program for digitization and making accessible archival collections.

От скоро Google Scholar и eIFL работят съвместно по нова инициатива, свързана с предоставянето на достъп до архивите на научни списания. Предложение в тази насока е отправено към Български Информационен Консорциум (БИК). Идеята е свързана с дигитализиране и индексиране на архивите на български научни списания в Google Scholar. Въпреки че много издатели и организации се стремят да осигурят онлайн достъп до своите периодичните издания, значителна част от научните публикации остават недостъпни в електронен вид за неопределено време. С цел да направи видими тези научни издания, Google предлага програма за дигитализация и осигуряване на онлайн достъп до архивните колекции.

Основни акценти на програмата

- Издателите запазват своето авторско право и собственост. Те избират броевете, които да бъдат дигитализирани.
- Тази програма не е с изключителни права. Няма ограничения за повторно дигитализиране на материалите или за работа с други партньори.
- Страниците със статиите ще включват логото на издателя и ще осигуряват връзка до неговия сайт.

- Предоставя се възможност да се поставят реклами на Google на страниците, които показват статии от списанието. Приходът ще се разпределя между носителя на правата и Google.
- Издателите няма да заплащат дигитализиране и разходи по транспорт.
- Google няма да предостави дигиталните копия на издателите за собствена употреба.

За да може да се осъществи такова голямо начинание е необходимо време и добра организация. От Google Scholar вече са изпратили в централата на eIFL проектно споразумение. На практика това е договор, който ще се сключва между издателите и Google Scholar.

Необходими действия от страна на БИК

- да привлече и убеди издателите за взаимната полза от това начинание;
- да съдейства при сключването на договорите между Google и издателите;
- да комплектува архивите на списанията;
- да изпрати оригиналите във Великобритания;
- да върне хартиените екземпляри в България.

За да може да привлече издателите на своя страна БИК изгради своя собствена стратегия. Избрани са институциите, с които ще започнат да се водят преговори. В момента изчакваме договора да бъде изпратен в България. Той ще бъде преведен на български език и ще може да започне процесът по "събирането" на съмишленици. Следваща стъпка е да се разбере кой издател какво ще дигитализира. Ако е цяло течение на периодично издание, то ще е необходимо да се събере. Възможно е организациите да не съхраняват целия архив. Това означава, че БИК ще трябва да издири липсващите екземпляри и да се договори с други библиотеки за тяхното ползване. След като се уточнят участниците в този своеобразен проект и се комплектуват архивите, хартиеният носител ще бъде изпратен във Великобритания, където ще се извърши дигитализирането и индексирането. При завършване на тази дейност, дигиталните копия ще бъдат публикувани в Google Scholar. Оригиналите ще бъдат транспортирани обратно. При желание издателите могат да предоставят достъп до съдържанията на своите издания и от там да се направи препратка към дигиталните архиви. Условие е съдържанията или библиографската информация да бъде в XML формат.

Пример за индексирано списание на кирилица в GOOGLE SCHOLAR

За това как приблизително ще изглеждат списанията на кирилица, може да се разгледа българската периодика, включена в системата на Централна и източно европейска online библиотека, индексирана от Google Scholar. В нея са включени около 10-12 български научни списания. При търсене под заглавие "Критика и хуманизъм" (фиг. 1) излизат всички статии от списанието, които са индексирани.

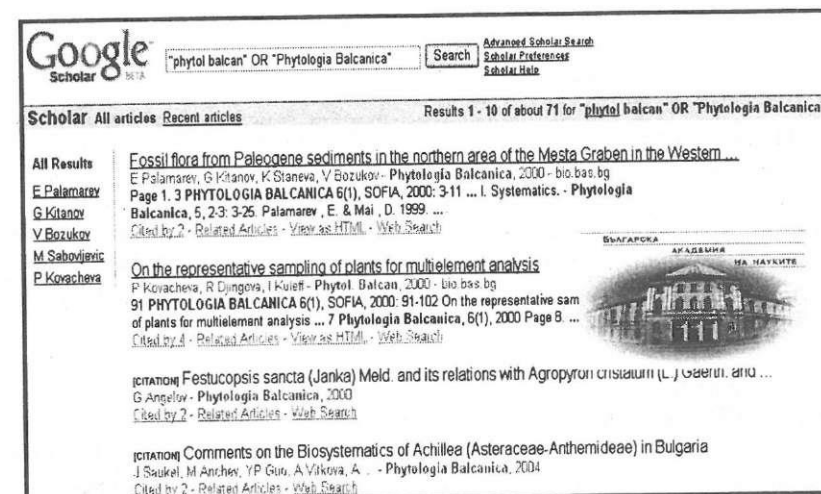
Фиг. 1

Така изглеждащият резултат е познат на всички - заглавие на статия, автор, име на списание и година. Посочен е източника, от който е взето изданието. За това тук е посочена аббревиатурата на Централна и източно европейска online библиотека.

Българско списание на латиница в GOOGLE SCHOLAR

Колегите от БАН работят в тази посока и техни издания вече са достъпни през Google Scholar. Подредбата на резултатите (фиг. 2) е идентична като на фиг. 1. Тук добре се вижда, че списание *Phytologia Balcanica* е достъпно през сайта на БАН. При кликане върху избрана статия се зарежда на екрана пълният текст. Може би ще възникне въпроса: Защо българските научни списания не бъдат направени по примера на БАН? Това е възможно само ако сайтовете на списанията бъдат изградени по утвърдени международни стандарти. За

съжаление в нашата страна спазването на такъв тип правила не е на почит. Друга основна причина, поради която това е трудно осъществима идея е необходимостта, на електронната страница да има качен архив - със заглавия на статиите, автори и пълен текст. Всички тези изисквания не са покрити от издателите и това прави невъзможно индексирането на списанията в Google Scholar.

Фиг. 2

Ако БИК успее да осъществи тази дейност, то тогава ползата за четящите в страната ще е голяма:

- ще улесни достъпа до българските научни списания
- ще подпомогне учебния процес
- ще стимулира научно-изследователската дейност
- ще повиши популярността на българските учени